

[Justitsministeren.]

med faa Ord klargøre Forskellen mellem Nævninger og Doms mænd: Nævninger afgør kun Skyldspørgsmaalet, men deltager derimod ikke i Strafuldmaalingen. Naar de har sagt deres „Skyldig“ eller „Ikke skyldig“, er deres Gerning gjort. Og Afgørelsen af Skyldspørgsmaalet træffer *de* alene, isoleret fra de juridiske Dommere.

Doms mændene deltager derimod i hele Sagens Afgørelse, navnlig ogsaa i Strafuldmaalingen, og de virker under hele Sagen sammen med Rettens juridiske Element, saaledes at Afgørelserne træffes af Jurister og Doms mænd i Forening, altsaa som i en almindelig kollegial Ret.

Det ønskes almindeligt og med Grund, at Lægdommere i videre Udstrækning skal deltage i Strafferetsplejen. Det sker bedst gennem Domsmandsinstitutionen. Man kunde naturligvis ogsaa gaa den Vej at udvide Nævningeinstitutionens Anvendelse til flere Straffesager; men det vilde ikke være saa heldigt, fordi Nævningeproceduren er meget omstændelig og derfor et alt for bekosteligt Apparat for mindre Straffesager. En betydelig Udvidelse af Nævningeombudet vilde ogsaa blive meget byrdefuldt for Befolkningen, idet der jo i enhver Nævningesag skal medvirke 12 Nævninger.

Det ligger derfor nær at søge Udvidelsen af Lægdommeres Medvirken i Strafferetsplejen gennemført ved Indførelse af Domsmandsinstitutionen. Til Støtte herfor tjener; at denne Institution har været i Brug i Norge i 40 Aar, og at man i Norge er tilfreds med denne Ordning. I Tyskland har man endog i 1924 helt ophævet Nævningeretterne og erstattet dem med Doms mænd, hvilket der ikke kan opstaa Spørgsmaal om hos os allerede af Hensyn til Grundloven. I Østrig er der i den nyeste Tid indført Doms mænd.

Den nærmere Ordning af Doms mændenes Medvirken fremgaar af Forslagene til §§ 6, 18, 687—88 og 692. Doms mænd medvirker ved Underretten i alle Straffesager, der ikke er Nævningesager. Herfra undtages kun

- 1) klare Tilstaaelsessager, som bør kunne fremmes til Dom straks ved Forundersøgelsens Slutning;
- 2) Politisager paa Grund af disses Ubetrydlighed og
- 3) Sø- og Handelssager, hvor fagkyndige Lægdommere medvirker.

I 2den Instans skal Doms mænd medvirke i alle de Sager, der ved Underretten er afgjort under Medvirken af Doms mænd, samt tillige i Tilstaaelsessagerne.

Rettens Sammensætning foreslaas ordnet saaledes, at Retten i 1ste Instans kommer til at bestaa af Underrettsdommeren og 2 Doms mænd. Her kan det altsaa tænkes, at Doms mændene ved deres Flertal undtagelsesvis tvinger enten en Frifindelse eller en Domfældelse igennem mod Dommerens Stemme. Jeg siger „undtagelsesvis“, fordi det er min Overbevisning, at det som Regel vil lykkes de tre voterende Medlemmer af Retten at tale sig til Rette. Men da der altsaa dog *kan* være Fare for en urigtig Domfældelse mod Dommerens Stemme, foreslaas det, at Dommeren, saafremt Domfældelse sker *mod* hans Stemme, skal gøre Bemærkning herom til Retsbogen, saaledes at Forsvareren herigennem kan faa fornøden Vejledning med Hensyn til Anke.

I Ankeinstansen sammensættes Landsretten af 3 Landsdommere og 3 Doms mænd, og da det tillige bestemmes, at i Tilfælde af Stemmelighed det for Tiltalte gunstigste Resultat skal indtræde, vil man se, at der herved i Ankeinstansen paa en noget lignende Maade som i Nævningesager skabes en dobbelt Garanti for den Tiltalte ved, at han ikke kan dømmes, hverken af Rettens juridiske Element alene eller af det læge Element alene. Til Domfældelse vil kræves 4 Stemmer eller $\frac{2}{3}$ Stemmers Flertal. Tillige giver den foreslaaede Løsning den billigste Ordning, der er forsvarlig.

Udtagelsen af Doms mænd foreslaas ordnet paa en lignende Maade som Udtagelsen af Nævninger, saaledes at man sammenarbejder Reglerne om Doms mænd og Nævninger og endvidere for de sidstes Vedkommende forenkler de nugældende Bestemmelser en Del. Da Reglerne herom er af ret indviklet og detailleret Art, vilde det føre for vidt her at gaa nærmere ind paa dem. Kun skal jeg nævne, at Spørgsmaalet om, hvor hyppigt de paa Domsmandslisterne opførte Personer skal virke som Doms mænd i Aarets Løb, foreslaas løst saaledes, at de normalt vil komme til at virke een Gang — hvilket som Regel vil sige een Dag — hver 3die Maaned. En saadan Ordning mener man ikke vil gøre Domsmands-Ombudet mere byrdefuldt end forsvarligt og rimeligt.

Endelig skal jeg om Doms mændene tilføje, at de ligesom i andre Lande kun skal medvirke ved Domsforhandlingen og Paa kendelsen, men derimod ikke ved Forundersøgelsen. Men da Umiddelbarhedsprincippet foreslaas gennemført, bliver Forundersøgelsen indskrænket til det mindst mulige.

Naar jeg før sagde, at Indførelsen af Domsmandsinstitutionen er det vigtigste af de i Udvalgsbetænkningen behandlede